

## **Bijlage 2: Toelichting op de mutatie bedragen uit de septembercirculaire 2020**

Ad 1: De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering. De ruimte onder het plafond is voor het jaar 2020 nu geraamd op € 96,548 miljoen en wordt nu als voorschot in de uitkeringsfactor 2020 verwerkt. In de meicirculaire 2021 wordt de ruimte onder het plafond voor het jaar 2020 definitief vastgesteld en wordt het verschil met de huidige raming van € 96,548 miljoen met de gemeenten afgerekend.

Ad 2: Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (o.a. afronding)

Ad 3: De huidige decentralisatie-uitkering wordt met één jaar wordt verlengd tot en met 2021. Om die reden zijn de benodigde middelen voor de decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling voor 2021 uit de algemene uitkering uitgenomen en toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering.

Ad 4: Naast de mutaties in de algemene uitkering die worden veroorzaakt door wijzigingen in de maatstafgewichten en de wegingsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen, wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door mutaties in de basisgegevens, de zgn. "hoeveelheidsverschillen", bijv. aantal inwoners, huishoudens, minderheden, enz. Per saldo zorgen deze hoeveelheidsverschillen in de septembercirculaire voor Harlingen voor een positief financieel effect t.o.v. de meicirculaire.

Ad 5: In 2020 en 2021 zorgt de actualisatie van de ramingen op de maatstaven huishoudens, medicijngebruik drempel en uitkeringsontvangers minus bijstandontvangers en de OZB-maatstaven per saldo voor een neerwaarts effect op de uitkeringsfactor.

De oorzaak van de daling van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2022 tot en met 2025 is met name toe te schrijven aan de ontwikkeling in het aantal bijstandontvangers en uitkeringsontvangers. Wat betreft de bijstandontvangers is in de voorgaande meicirculaire het zgn. driejaars-gemiddelde gelijk gehouden aan de septembercirculaire 2019. Inmiddels zijn de effecten van de corona-pandemie vertaald in deze circulaire. Het te verdelen bedrag is echter niet toegenomen. Als dus de hoeveelheid (Q) stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen om op hetzelfde bedrag uit te komen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, in casu, de daling van de uitkeringsfactor. Deze daalt met circa 8 punten oplopend naar circa 11 punten in 2025.

De areaalontwikkelingen en de ontwikkeling in de OZB-maatstaven compenseren dit met een opwaarts effect op de uitkeringsfactor van jaarlijks circa 3 punten.

Ad 6: Op basis van het uitgevoerde onderzoek bij de waterschapsverkiezingen 2019 hebben de VNG en de Unie van Waterschappen (UvW) overeenstemming bereikt over een vergoeding van € 11,2 miljoen voor de waterschapsverkiezingen 2023. Dit bedrag zal in vier jaarlijkse termijnen (2020- 2023) van € 2,8 miljoen via de Rijksfactuur bij de waterschappen in rekening worden gebracht en tegelijkertijd aan het gemeentefonds toegevoegd worden. Tevens zijn afspraken gemaakt over de wijze van indexering voor latere jaren. In deze circulaire vindt dan ook de structurele verwerking plaats.

Ad 7: In het Bouwbesluit is vastgelegd dat per 1 januari 2023 een kantoor energielabel C of beter moet hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. Deze wetgeving moet gehandhaafd worden door gemeenten. De bijdrage is gebaseerd op het onderzoek 'Actualisatie handhavingslasten verplicht energielabel C voor kantoren' (Sira, april 2020). Dit betreft enkel de bijdrage voor 2020. Er vinden nog gesprekken plaats over de bijdrage vanaf 2021.

Ad 8: Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB- trekkingsrechten is voor 2021 overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2021 een bedrag van € 24,264 miljoen uit de algemene uitkering te nemen, waarvan € 6,204 miljoen uit het subcluster Jeugdhulp.

Ad 9: Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB- trekkingsrechten is voor 2021 overeengekomen om op basis van de conceptbegroting 2021 een bedrag van € 24,264 miljoen uit de algemene uitkering te nemen, waarvan € 18,06 miljoen uit het subcluster Wmo 2015.

Ad 10: Dit betreft een verlenging van de maatregel van 2019-2021 (totaal € 1 miljard) voor het jaar 2022 met € 300 miljoen als compensatie voor de extra groei in de jeugdzorg in combinatie met afspraken om de transitie- en transformatiedoelen van de decentralisatie van de jeugdhulp te realiseren.

Ad 11: De DU is erop gericht dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en ervoor te zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2020 en 2021. Zowel in 2020 als 2021 wordt een bedrag van € 67,5 miljoen verdeeld over 21 centrumgemeenten maatschappelijke opvang en beschermd wonen, in totaal € 135 miljoen. De 312 regiogemeenten ontvangen ieder een bedrag van € 17.628 in 2020 en € 32.051 in 2021. Het gaat in totaal om € 5,5 miljoen in 2020 en € 10 miljoen in 2021. De overige 22 centrumgemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit het resterende budget van € 45,5 miljoen in 2021. Deze centrumgemeenten zijn hierover door het Ministerie van VWS apart geïnformeerd. Dit bedrag maakt nog geen onderdeel uit van het gemeentefonds.

Ad 12: De decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters is met € 8,3 miljoen verhoogd in verband met de (gedeeltelijke) sluiting van de kinderopvang in de periode 16 maart tot en met 7 juni 2020 in verband met het coronavirus. Ouders/verzorgers zijn in maart opgeroepen om de rekening voor de opvang te blijven betalen in deze periode. Dit gold ook voor ouders/verzorgers van een kind dat gebruik maakt van de gemeentelijke regelingen voorschoolse educatie, peuteraanbod en sociaal medische indicatie. Op deze wijze kon het gemeentelijke aanbod rondom kinderopvang in stand worden gehouden. Daarbij is ook gecommuniceerd dat ouders een vergoeding krijgen voor het betalen van de eigen bijdrage in deze periode. Met deze eenmalige ophoging ontvangen gemeenten middelen om de eigen bijdrage van de ouders/verzorgers te vergoeden voor de hiervoor genoemde periode. De verdeling van het toegevoegd bedrag vindt plaats naar rato van het aandeel van iedere gemeente in de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters voor het jaar 2020.

Ad 13: Het ministerie van OCW stelt sinds 1 januari 2019 middelen beschikbaar voor het opstellen van kerkenvisies. Het gaat om een strategische visie over de toekomst van kerkgebouwen op gemeentelijk niveau, waarin aandacht is voor leegstand, instandhouding en herbestemming. Hierbij worden allerlei partijen betrokken: kerkgenootschappen, omwonenden, deskundigen en overheden. Samen werken ze aan een duurzaam toekomstperspectief. Deze visie kan (op termijn) landen in een omgevingsvisie die gemeenten verplicht voor hun grondgebied moeten opstellen.

Ad 14: Gemeenten ontvangen jaarlijks in het kader van cluster 4 van de meerjaren agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 een bedrag van in totaal € 3,825 miljoen. De middelen zijn bedoeld voor lokale versterking omgevingsveiligheid. Dit geeft gemeenten de ruimte om te komen tot lokale prioriteiten bij de uitvoering van omgevingsveiligheidsbeleid. Op die wijze wordt omgevingsveiligheid goed lokaal ingebed.

Ad 15: De hoogte van de algemene uitkering wordt gecorrigeerd voor eigen inkomsten als gevolg van OZB heffing. Omdat de waarde van de niet-woningen, maar met name die van woningen, t.o.v. de uitgangspunten in de meicirculaire verder is gestegen, vindt er een correctie plaats van, voor Harlingen, € 72.000.

Ad 16: Gezien de toegenomen financiële druk bij gemeenten door corona heeft het kabinet besloten de oploop in de opschalingskorting voor gemeenten in de jaren 2020 en 2021 incidenteel te schrappen. Dit leidt tot een verhoging van de algemene uitkering van het gemeentefonds van € 70 miljoen in 2020 en € 160 miljoen in 2021. De bestaande reeks van kortingen blijft wel intact. In de eindfase 2025 wordt nog steeds cumulatief € 975 miljoen uitgenomen. In de jaren 2020 en 2021 wordt de uitname tegengeboekt en in 2022 wordt de compensatie van de voorgaande 2 jaren extra uitgenomen. Deze extra uitname is echter nog niet in de septembercirculaire verwerkt. Het is aan een nieuw kabinet om te besluiten over de opschalingskorting voor 2022 en verder.

Ad 17: Omwille van de continuïteit van zorg voor cliënten zijn maatregelen getroffen om cliënten grond van de Jeugdwet hulp en ondersteuning te kunnen blijven bieden.

Ad 18: Omwille van de continuïteit van zorg voor cliënten zijn maatregelen getroffen om cliënten grond van de WMO 2015 hulp en ondersteuning te kunnen blijven bieden.

Ad 19: Het betreft een bijdrage voor extra uitgaven die onder andere bestaan uit het kwijtschelden van huur en het compenseren van tegenvallende inkomsten uit bijvoorbeeld horeca en zaalverhuur van buurt- en dorpshuizen.

Ad 20: Het kabinet stelt € 7,3 miljoen beschikbaar om lokale vrijwilligersorganisaties, zoals de scouting en speeltuinen, te compenseren voor schade als gevolg van de coronamaatregelen.

Ad 21: Het kabinet stelt € 50 miljoen voor 2020 beschikbaar om gemeenten te compenseren voor de extra toezicht- en handhavingskosten als gevolg van de coronamaatregelen; onder andere de extra inzet van boa's en de extra verkeersmaatregelen.

Ad 22: Door de coronamaatregelen waren er in de periode van 1 maart tot 1 juni geen terrassen opgesteld en zijn er geen markten en evenementen geweest. Gemeenten zijn daardoor geconfronteerd met een terugval van inkomsten uit terrasprecario en uit markt- en evenementenleges. Het kabinet heeft besloten de gemeenten voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 juni 2020 voor dit doel te compenseren voor een bedrag van € 20 miljoen.

Ad 23: Voor kinderen van wie één of beide ouders werken in een cruciaal beroep of vitale sector, werd voor de periode medio maart tot 1 juli gratis noodopvang aangeboden. De (gratis) noodopvang gedurende werkdagen eindigde eerder per 8 juni. Gemeenten hebben deze noodopvang, in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen, gecoördineerd. Voor deze periode heeft het kabinet € 23 miljoen in 2020 beschikbaar gesteld ter compensatie van de kosten van deze opvang. De kosten worden door gemeenten aan kinderopvangorganisaties en scholen vergoed.

Ad 24: De Minister van VWS heeft besloten de eigen bijdrage voor de Wmo (excl. beschermd wonen en opvang) vrij te stellen voor de maanden april en mei 2020. Aanleiding hiervoor was het feit dat als gevolg van de coronacrisis een substantieel deel van de zorg en ondersteuning in de Wmo niet (volledig) kon worden geleverd. Vanwege een onevenredige uitvoeringslast voor gemeenten en aanbieders rond het tijdelijk opschorten van de eigen bijdrage is besloten om Wmo-cliënten in genoemde maanden vrij te stellen van de eigen bijdrage.

Ad 25: Het kabinet stelt € 30 miljoen beschikbaar om gemeenten te compenseren voor de extra kosten bij de herindelingsverkiezingen in november 2020 en de Tweede Kamerverkiezing 2021 als gevolg van de corona-maatregelen. De extra kosten hangen onder meer samen met aanvullende kosten voor de inrichting van stemlokalen, voor het mogelijk moeten huren van alternatieve locaties die in de coronacrisis beter geschikt zijn om als stemlokaal in te richten, voor toegankelijkheid van die locaties en voor de aanvullende werkzaamheden die gemeenten moeten doen ter voorbereiding van de verkiezingen.

Ad 26: Het betreft compensatie van gederfde inkomsten voor toeristen- en parkeerbelasting over vooralsnog de periode 1-3 t/m 1-6-20. De verdeling van het beschikbaar gestelde bedrag vindt plaats naar rato van het geraamde jaarbedrag voor 2020 obv IV3.

Ad 27: Voor de borging van lokale en regionale culturele infrastructuur wordt € 60 miljoen beschikbaar gesteld.

Ad 28: Bovenop de eerdere € 60 miljoen tot 1 juni wordt aanvullend een bedrag van € 60 miljoen beschikbaar gesteld (voor de periode tot 31 december) voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur. Deze organisaties missen onder andere inkomsten uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten zoals huisvesting en beveiliging doorlopen.

Ad 29: De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door aanvullende compensatie voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven en door de toevoeging van de middelen van de decentralisatie-uitkering Bonus beschut werken.

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, voor de periode van 1 maart tot 1 juni 2020, € 90 miljoen verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronamaatregelen. Het kabinet stelt voor ditzelfde doel aanvullend € 50 miljoen beschikbaar voor de periode van 1 juni tot en met 31 december 2020. Dit bedrag is toegevoegd aan de integratie-uitkering Participatie via een verhoging van de Rijksbijdrage Wsw.